

Riigikogu esimeste päevade ülesanded.

Tallinnas, 8. detsembril 1920.

Rindlaks ei ole veel määratud Riigikogu koostumise päev. Kuna aga valimise tagajärge ametlik avaldamine tehnikalt juba varsti võimalik on, hiljemalt tulema nädala esimestel päevadel, valimiste tagajärge avaldamiseks aga Riigikogu koostumise päevad, siis ei saa Riigikogu koostumise päevad olla. Ei oleks ka loomulik, kui Riigikogu koostumise päevad oleksid juba teada, kus uue rahvaesituse kogupilt juba silma ees, mis omale eludisigi nõuab.

Harilikult lõpetavad ju eelmise rahvaesituse päeva elu, kui uued valimised algavad. Riigikogu astub aga koostumise erakorralisel aegadel erakorraliste volitustega, mispärast ka tema tegevus kaugemal, kui harilikult, lihtsasti rahvaesitusele. Ja sellel peale vaatamata, et Riigikogu mõndagi aega peale harilikult rahvaesituse kätte koostumise päevad, pole kaugeltki kõik tema ülesanded veel täidetud. Valitsus oli teenitanud ja teenitnud riigi eelarve sihtandmisega, uuesti parandanud, liia eelarve annud, kõik see mis riigikogule, et Riigikogu peaseaduse kindlaks eelarve läbivaatamisel, määramisel enam asuda saaks. Seega jäävad tähtsamat ülesanded aga Riigikogule täita.

Kõik esimestest ülesannetest, mida Riigikogul täita tuleb, on valituse koostamine. Meie erakorralise leppimatus, tähtsamat asuda koostulepe pinnale riiklikul alusel, tihtri erakorraliselt ja isegi riikliku siht taga ajades, on harilikult valituse koostumisele kaunis raskesti teinud, teenitnud riiklik loomulikke lahendamata olek riigile kui sihtimisele, nii ta valitust kogu ühe ei võinud. Sellepärast tuleb uue valituse koostumisele aeglasti asuda, mis valitusele töös hõlbus-
tab ja kindla jalgaaluse töös võimaldab.

Selgubeta on praegu uue valituse koostamine. Riigikogu esimestest andmetest järeldada võib, on sootialdemokraatide endiselt kaugel sellest, et valitusele koostumisele oma joudust raskendada. Teiselt poolest rahmituse on kindlasti jamaajutusele seisu-
kool. Rahvaesituse enamuse valituse loomiseks peavad need parempoolseid rühmitusi, kes jenni valitusest väljaspool seisis, kaasa minema. Seis iegi jamaajutuse korral kui töderafond ja rahvaesituse ühki valituse loots sootialdemokraatide toetusel (mis ja igapäev viimaste heakskiitmisel ole-
vate ja kuffa mõiste), ei fokuks see valituse liitlasi oma seljatoha valituse enamuse Riigikogus, vaid ainult täpsealt poolel liitmed.

Parempoolse valitusele astumisel tehi-
mad aga uue raskused. Eritas on kofulepe mitte kerg. Kuna ühki rühmituse valit-
miste lubadust on annud, mida pahempool-
setel kerge täita ei ole. Etsi näib rahvaera-
fond ka niiki, eriti peale tuntavalt külasa-
amist, oma erakorraliselt rada edasi astumat.
Mõni päev tagasi leime tema häälkandjast
„Tallinna Teatajast“ oletuse, et rahvaera-
fondal tarvidus puuduvat valitsemisest
praegustel tingimistel oja võtta. Kuna aga

kaks teist parempooli, rühma — põllumehe-
ja riiklikud — ühes ketterafond — tödera-
fond — oma seljatoha alles viiskim-
mend (s. t. poolel Riigikogu liigetel) rahva-
esitust kogub, siis on jamaajutuse loo-
mine jamaajutuse peale rajatud.

Kui Riigikogu koostumisele astumisele
mahetorad valituse loomisele raskust teid,
siis on seiskunud niiki Riigikogus palju hal-
vem. Eriti siis, kui rahvaesitusele oma jenn-
nise jonnatusega edasi läheb, mida eelpool ni-
metatud andmetest järeldada võib. Valitsus
tuleb aga luua ja ajatamata peale Riigiko-
gu töös alguse, iga päev asjata viivitust ei
too siin sugugi kogu. Sammuu selleks oleks
tarvilikud juba niiki astuda.

Esimestel päevadel tarvitab Riigikogu ära
vähemate sihtimiste korralduste peale. Ri-
ge pealt peab ta määrama panema oma asja-
ajamise korra kofutorra, kuna Riigikogu ko-
gu kofutorra nende muudatuste töttu, mida
põhiseadus siin nõuab, muendaba tuleb. Sa-
muti tuleb eriseadusega ära määrata valit-
luse ametkonnad, kuna ministriumite kind-
lastegemine elu edasijammutumise ja muut-
tumise töttu põhiseaduses maad pole leitud.

Edasi töötavad paljud meie ametiajutu-
se ilma kindla seadusliku alusega, järeft on
uusi eluse tustutud, millel igafugune digu-
aluspind puub. Kõik need tuleb siin alus
luua ja kuna Riigikogust alates meie riigielu
harilikustesse rööbastesse malguma peab,
siis on tarvilik ja nõuetam, et riigiasutuse
seaduslikkuse piirides töötaksid et selge oleks,
mida üks või teine ajutus võib ette võtta ja
teha, ja mida mitte. Praegune inimeste
Riigikogu jamaajutuse jure kofutami-
ne peab omelt ikskord lõppema.

Rahvaesituse põhijutuse kindlastamis-
eas on põhiseadus jennistesse määrustesse
tuntavalt muudatusi toonud, mis määramate
seaduste parandamist ja täiendamist eelda-
vad. Selle töös peab otsekohse algust tege-
ma ja võimalikult kiirelt teha lõpetama. Seft
vastasel korral jäävad põhiseaduse nõudeb
õhku rippuma, kuna kofutimisele võimal-
dub seadusliku tee teadmise puudusel oma di-
guft tarvitada, ametikohadel on teadmatus
ja alus puubub nende täitmisel.

Kõik need korraldused onandab määra-
kama põhiseaduse järgi footu teistfuguse alu-
se: kofutimisele määrustesse ometi ei ole enam
kofutimisele, vaid Riigikogus. Rahme
korraldus sel alal tuleb aga välja töötada ja
määra panna, kuna riigikogu ülesand. sel-
lega laienemad, kofutimisele enam aga kui
teistfuguse ametkond oma tähtfuguse kaotab ja
ühtfuguse ajatamata teiste ametkondadega liit-
ma peab. Kõik see nõuab teatud aega ja
kindlat korraldust.

Edasimäe korraldamiseks peavad need alu-
seft pandub jaama. Oleme mõnelgi korral
nende puuduste peale tähenanud, mida
Wene korra iimberistutamise meile kaasa
toonud ja edasipäi kaasa tooma saab. Ole-
me maelnud nende puuduste vastu mida ühki-
fuguse jamaajutuse jenni kaitsnud on, oleme
hoiatanud oodatamata tagajärge eest. Ja
käs ei kofelend Riigikogu valimised meel

lord sellest ajatamata: jamaajutuse häälta-
taske kommunistide poolt. Meie jamaajutuse,
kes nõutogude Wenemaaga mõrblematud
võitlust pidanud! See peaks omelt selgele
arusaamisele tooma!

Uute jamaajutuse puutumat korralduste
määramisel on valituse hoolts antud,
sellele abits on ikskordine jamaajutuse. Wi-
male kofutsis ja mõistmõn tuleb ajatamata-
ta välja töötada ja määra panna, et wihi-
mata jamaajutuse korraldamise tarvilikkude uute
põhimõtte elluviimiseks algust teha. Samu-
ti suudetaks sel teel lihtsamate määrustiku-
de määramisele astuda.

Kõigile neile ülevõlmetatud vähema-
tele ülesannetele selgitavad meel rida teisi, mis
niijama hädapärase. Nende korral seijamad
aga suuremad ülesanded, millele jamaajutuse
mestel peavad algust tuleb panna. Riigi-
eelarve arutamisele ajumine tulema aasta
tarbeks, maauenduse jätamine tarvilikkude
eriseaduste ja erimääruste väljandamise teel
— kõik see näitab, et Riigikogu määratud
ülesanded juba esimestest päevadest alates
eest on.

Cesti asunifud Wenemaal

III.

Mis põhijutuse tahavad asunifud kogu-
maale tagasi tulla? Tuleb tähenada, et asu-
nifud mitte kerge sihtamaga nendest kofu-
dest ei lahku, kus nemad palju maema on näi-
nud, enne kui korda läks kindlat majandus-
lik seiskutorda luua. Neil on selge, et kogu-
maal peavad jalle algama uut ajumisejärke,
mis nõuab suurt ikskord ja paranduslikku jöu-
pingutust. Kui selle peale vaatamata asu-
nifud kofel on suurt tung koguamaale tagasi
tulemiseks, siis on selleks olemas tähtfud ma-
janduslikud, hariduslikud ja isamaalised põh-
jused.

Nõutogude valituse majanduse kige
tähtsam külg on see, et töötajal ei ole digust
oma töövõlga peale. See jureb maha ma-
janduslike elu eendimise ja ettevõtlikkuse.
Cesti asunifud on harjunud eendama oma
majapidamist, aga niiki näemad nad, et neil
selleks kõik võimalused on võetud. Korra-
lagendub ja kofuguse reformeerimisel on
asunifud majanduslike seiskutorda kofutuma
pannud, ikskord aga asjaolu, et neil muu-
tunud oludes lootust ei ole panna tulevikul
peale. Ettevõtlikkus ja korraldus Cesti asu-
nifud ei või sellega leppida ja on valmis
kõik ära tegema, et niitugusest olubest pää-
da. Nõudajama on raske eestlastel elada
hilisest digluse korras Wenemaal, kus il-
ma alkaemafuta mitte midagi ära ei laa
teha. Kes mõistab igafugu kofutitäre
„imber töötada“, see võib kõik saada ja ära
teha. Peab ütleva, et selles asjas Cesti
asunifud kofel puubub tarviline ajatamata.
Nemad nõuavad jagebakti oma diguste tun-
nistamist seal, kus ülevõlge digustifelt korraft
ei või kofetki olla.

Suur mõju on hariduskorraldusel. Nagu
ülemal oli tähenatud, puubid asunifud koo-
lielu eest hoolitseda, hariduslikele ajutaba jne.
Niiki on kõik see kofu langemas ja lootust

parandamise peale ei ole. Koolidpetajad, iks-
kord eestimeelset mehe, on kige esimes-
tena puubid koguamaale saada ja see on
arusaadav, sest töös jättata oli võimata, ku-
na tagajamist mõis kindlasti oodata, iks-
kordis neis kofutades, kus Cesti kommuni-
stid tegemad olid. Speramatus ja opeabi-
nõud puubub. Kõik teised hariduslikud
ajutused on oma tegevuse lõpetanud.

On tarvis jure liisada, et joutamad asu-
nifud tihtri oma lastele haridust andsid kofu-
ja kofemates opeafutustes, aga niiki val-
litel seal jamaajutuse korraldab, et kofifelt
haridusefamist ei või kofetki olla.

Kõik see kofu võttes, võib ütelda, et
asunifud elavad niitugusest imbruses, mil-
lest igafuks loomulikult väljapääseteest astid.

Kui meie armesse võtame, et igal Cesti
asunifud kindel vaimline siht Cestiga oli, siis
ei või imestada, et kige eestiks nad oma sil-
mad Cesti mahariigi poole pöörasid, lootes,
et siit sellest eest teisel viisil abi võiks saada.
Cesti-Wene rahulepingu tegemine mõjus sel-
leks kaasa. Kõige eestiks kofutiti mitmes
ajunduses elule Cesti rahvuslike kofiteed,
mille ülesandeks oli asunifude ikskord ja
paranduslike diguste kofite korraldamine,
ning Cesti valitusega ühenduse astumine,
seft oli ülevõlge lootus tema poolt selle eest
teisel viisil tuge saada. Kõik võimalused siht
loomifelt jaid ära kofutatud — igalt poolt
saadeti telegramme, kirjad ja kaadid, aga
asjata, — valituse kofus igafugi sellest
kufimusest mõbda minna ja jättis asunifud
kafuse hoolts. Niitugune taktika oli asunif-
kude ootamata ja arusaadavalt sünnitas
kige pahema mulje. Määramate joutfud
kandid asunifud oma sihtamaks ifamaalif
tundeid ja tegi kofit, mis nende joud lubas,
et koguama kultuuri ja poliitilise eluga tar-
vilises ühenduses olla ja niiki, kus Cesti
ihskordas riigiks oli saanud, ei taheta mi-
baki teada nendest Cesti poegadest, kes olid
sunnitud oma ajal koguama pinnalt lah-
tuma. Cesti asunifud ei taha oma rahvale ka-
bunud poegadest saada ja kof nemad selgu-
sele joudid, et valituse poolt midagi loota
ei ole, fiks algasid ikskord oma diguste
eest. Kofalikud kofiteed on eestlaste hui-
fid Wenemaal kofitunud. Et Cesti mahariigi
valituse eest oma digust kofiteba, afutati
asunifude komisjon Moskva, ja asunifude
büroo Tallinnas. Wiimase mitmekordse
nõudmise peale sai määratud ministrium-
maheline komisjon asunifude kufimuste
lävaatamise tarvis. Tähtfime loota, et
niiki asunifude sihtes jaid kindel tava
välja töötatud kofis kofutalas Cesti rah-
vuslike ja riiklike huiwibega.

R. Kennaq.

Kes tohtu ja teenistust otid,

kulatab sellest „Waba Maas“,
mis kige loetavam leht.

Rahvaesituse kulatusele meenab jinnaga.

Rahvaesituse — Cesti teadid.

Kus jart meie rahvuslike liikumises.

Kiiti teeb see nalja enamilise propaganda
mõju — meie parempoolsete peal jalgida.
Mõis hiljuti mõis teatava üllatusega kuulata,
kuidas üks meie endistest sihtimistest —
tööliste nõutogude valitsemisest praeguseft
Wenemaal jutustas — jama naituist ja ar-
vustufalt tähta tühjats kulumud kofutonu
teasjadena eest kandes, nagu jeda teinegi
kommunist oleks teinud.

See ei olud paljas naljatas juhus. See
on reegel. Kaffab meie parempoolne ühis-
konna asju arurama, fiks kramis ta kofe
enamilise ideologia välja, pealegi mitte te-
ma paremad teoretiseerib, vaid poolfirja-
oskamatat tänamapromette kofe labasemad
shabloonid, umbes niituguse, millega kofu
õndja „Witulaft“ triikifojas J. Elbe kofe
kriisi olla teinud.

Oli kofu aeg ja fugugi mitte nii ammu,
kus meie parempoolsed kofutimistest olewaks
ei tunnistanud. Niiki on nad teise äär-
muse jattunud. Nad kofidamad kofutifepa
fifofofiat: kofe kofis mõitlus, kofandus ja
tödrakas, selged mahed, kahetifus jne.
Sefit tahafje jeda muudugi teaditust, et ma-
hepeafetel wooludel eludisigi eitaba. Kofu
ofakt on põhjus lihtalt see, et meie parem-
poolne oma pead ikskord kufimustega ku-
nagi pole maewanud ja mafinifult jeda ebsft
kofutab, mida kige waljum ja jagedam ette
kafutawat kufuleb.

Sumitav on, kuidas selle tänama mõtte-
teaduse seiskutajalt rahvaesituse oma kofu-
teft seletab. Põhijutuse olud „peasjalitust
see asjaolu, et rahvaesituse kofimadepede te-
ravaks minetut ja kofimistulete ägebust ära
on kofunud hoiha“. See olla „tänamata
ülesanne“. Meie liigume kiiresti jinnu poo-

le, kus kofandus ja kofimismus, kofandine
ja tödrakas kofis kui tult ja wesi teine teise
vastu seijavad. Ja ikskord tuleb ka tö-
erakonnal selgufele jouda, on ta see või teine.
Ja pafifis praegustel valimistel oma kofu-
pafifugega. Aga warem või hiljem, kauma
või liibema aja joutfud joudamad ta praegustel
töderakondade selgufele, mis nad on, tödris-
seft või mitte-tödrisef.

Neib „Tallinna Teataja“ ridu lugebes
pead imestama, kuhu siin loogika jäänud.
Rahvaesituse tahitnud kofimistest jama-
mendaba, tähenab — „kofipafine“ olla —
sellepärast kofutand. Aga töderafond pafifis
just sellepärast, et „kofipafine“ oli, s. o. kof-
fifiditust pehmenbas. Kui see seletus on,
mis hiiida fiks mafinguf?

Miks kaotas üks selle peal, millega teine
mõitist? Seletus on lihtne:

Rahvaesituse tahitst hingest ja wäest
ketterafondaks jada. Kas kaffas ta jeks
koffifidide eestfotfot? Ei pooldegi.
Nende olemasolugi ei tunnistanud tema. Ja
oli lihtalt — ma oliid u liberaalsem ja
rahvuslikest mõitfiteja. Ja pafifis sellejama
maaliidu publikumi ja selle huiwide poole,
kuid tahitst neib „liberaalsemalt“ wofmulee-
rida. See ei laimud tal kofda. Maaliidu
publikumi ta ei mõitnud, kofifid ta ei oti-
mufiti. Smelift, kuidas ta ikskord oma lihtfufu-
mift fugugi ette ei näinud, kuna iga wödras
selle peale kofu mebas.

Rahvaesituse tuleb elamalt Wene ka-
bettide kofutust meele, kes ka uuel demo-
kraatilisel Wenemaal ketterafondaks tahitst
jada, kuid ametumalt läbi kuffus.

Nii rahvaesituse, kui kofidid olid teo-
reetilifelt ennatf oma ülesande kofafelt fije
seadnud. Kofidid kufifid alati, et nende
programm rabitafalem on, kui ühelgi kofan-
dis-rabitafel erakonnal Euroopas. Ja kui

kofule rahvaesituse rabitafalus ulatas,
jeda mäletame meel Riigikogu valimis-
teft.

Kuid tegelikult? Remoluffioonts selgus
warasti, et kofet muid ei olud, kui libe-
raliseerim „barin“: seefama „barin“ ilma-
waade ja huiwide ring, ainult wöib europafif-
fuf kofit peal, mis remoluffiooni kofes ifka
rohkem ja rohkem ära kufus.

Ja meie rahvaesituse? Jffa seefama
joutas talupoeg ja linnakofandane, ainult
mõitnud „rahvuslike ikskorduse ja ühifutun-
daga“, mis aegade kofes ifka enam ära
pleekis.

Wenemaal pole ketterafonda meel ilmu-
nufiti. See on Wenemaas õnnetus. Wene
koffifidid puubid igafugune ikskordum.
Neib kofutafje kofu walgele kindralite, kofu
kafandaba wöi neljanda internafionaal-
wankri ette tömmata, millest aga midagi wöi-
ja ei tule. Ja kofe dikfatuuri mahel wiffleb
Wenemaas, nagu palawitus, ilma stabifitee-
dita, ilma talafaaluta, nagu ballastina laem
formide pilduda.

Teistfi ei wöi see ka olla. Seft ilma
koffifidideta ei ole demokraa-
tia. Mitte kofandus, wöib just suureb ja
ikskord kofifidid on neeb, kelle diabel Wä-
ne-Euroopa ühifutud seifab ja kelle puubufel
Wene „demokraatia“ tühjats jonnatfufis
jai.

Praegune demokraatia kriis läänes on
just koffifidide kriis, kelle elu jöta-olud tihhi
rohkem kofu jurenud, kui ühelgi teisel kufil.
Sellekafal on ainuke wöifapafitee praegu-
seft kriisift — koffifidide teotamise poliitika,
mis ka meie maauendusel suuremaks üles-
andeks.

Rahvaesituse kufimise tähenab ka
uut ajatarku meie rahvuslikest liikumi-
seft.

GORI

„Noh, kes jeda
enne kui neift asja

Karistustestide testit

Rahma ikskordse igafugi
kates ei wöi asfide-päew wöif
sellest kofutustest, mis teeb
fifnapilgul meie rahwa kofel.
Cesti arstid on ühifult p
alfoholi wöist mõitfimes.
mele tulebada nimefid nagu
Bellat, Dr. Koppel, Dr. Talli-
nna, Dr. Kammul, Dr. Kie
Cesti arstide jels on ühifelt
ku wöidud kofulebuse toetami

Kuid mõitlus alfoholi wöist
Cesti arstid ei kofi sellest een-
nemad peavad siin efinema, on
riteeli dieti ja kofuga tarwitat
Praeguse karistustestide
mifelt oleks tarwis, et Cesti
seiskutaba praeguse joomise töu
ja selle ikskordas kofes.

Staalid meenaf

Oma aeglaste ja aast
poliitilises arenemises kufu-
maade huiwa, mis alles hilj
pa riikide uuele seiskutrale
fia oma praeguseft kuful on
femifel arenemisel (1870. a
dest segadustest üle on pidar
kui ta rahvuslike enefetun-
luseft joudis, kofiteele, kof
fifili ühifustas. Sellega kof
fia kofitust-äri diifete tar-
enam, nagu warem, Rofija
waid Cestilia ja teifed ldu-
tunwad mõitfufse.

Seba kultuuriuufufu ja
pallu tödras, ei ole jeda mi-
tastitaba joutnud. Kofu-
raskustest ja selle tödras
on raamatute produfifioon
tödrnud. Cifufifelt aga ei
kifjanifite mitte hingelifelt
leidu näitufes teofeid (nagu
mis olefifid joudelud fufat
mufest, kofutandufest n
weristal pafetabel kofafel
kannatos. On kufifed, on
wad õnnasfje paatofes e
st-foneti. Seba ei ole Wä-
demokraatid: uuewofnub
kanemifelt on wöis jafu.

Kui kofmale jati: kofe
jast fuagereeritub, fiks wöif
mifimafet kumme aastat
diifefajaks on olud. See
omanud mainifelt fuurem
hariduse ja jügawama ene-
fuatamishoiime.

Omalt jaja-aastafel a
Staalid kufis ja kofandus

